

"KOHTAA MUT" M
VUOSIRAPORTTI 2015

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY
”KOHTAA MUT”
VUOSIRAPORTTI 2015

Sisältö

Katsaus toimintaan ja vuoteen 2015.....	3
Vaikutimme lainsäädäntöön ja palvelujärjestelmään	5
Toteutimme monimuotoista ja saavutettavaa kurssi- ja koulutustoimintaa.....	10
Annoimme tukea yhdistyksille ja vapaaehtoistoiminnalle.....	13
Monipuolista viestintää ja vahva mediavuosi.....	19
Talous ja hallinto.....	20
Ansiomerkit.....	26
Tukipiirit ja yhdistykset	28

Kansi	Raija Hamarinen ja iltalinjalainen Risto Ahonen ottivat yhteisen valokuvan Kohtaa mut -tapahtumassa. Kuva Janne Ruotsalainen.
Paino	Katajamäki Print 2016
Ulkoasu	Jaana Teräväinen
Julkaisija	Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, Pinninkatu 51, 33100 Tampere • www.kvtl.fi

KATSAUS TOIMINTAAN JA VUOTEEN 2015

OLIPAHAN VUOSI, TUO VUOSI 2015. Tunteet kul-
kivat ilosta tyrmistykseen, epäuskosta toiveik-
kuuteen. Tätä kirjoittaessani on vuoden 2015
alusta jo kauan aikaa. Muistan vuoden tapahtu-
mat kuitenkin vielä pitkään.

Vuosi käynnistyi Ylen A2 Kehitysvammais-il-
taan valmistautumisella. Teemailta ja siihen liit-
tyvät kymmenet jutut antoivat historiallisella ta-
valla äänen kehitysvammaisille ihmisille. Pertti
Kurikan Nimipäivien euroviisuedustuksen myö-
tä medianäkyvyys vain kasvoi. Liiton toimisto
auttoi mediakenttää monin tavoin koko vuoden
ajan. Saimme jälkikäteen toimittajilta palautet-
ta siitä, että olemme palvelleet heitä hyvin, suh-
taudumme työhömmä sydämellä ja olemme
ottaneet sosiaalisen median hienosti haltuun.
Toivomme, että vuosi jätti pysyvän jäljen myös
toimittajiin ja median edustajiin.

Vammaislainsäädännön uudistus saatiin vii-
me vuoden keväällä pitkälle, kun asiaa valmis-
teltut työryhmä antoi oman esityksensä. Mekin
Tukiliitossa pystyimme antamaan vahvan pa-
noksen valmistelutyöhön, jotta laista tulisi hyvä
kehitysvammaisten ihmisten kannalta. Lakiuud-
istus joutui kuitenkin vastatuuleen, kun maan
hallitus vaihtui. Uudistus jäi odottamaan, jatko
oli epäselvä. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon
asiakkaan itsemääräämisoikeuteen liittyvä, pit-
kään valmisteltu lakiuudistus raukeni eduskun-
nassa.

Maan hallitus halusi tehdä eläkkeensaajan
asumistukeen isot leikkaukset. Onnistuimme
kuitenkin yhdessä muiden järjestöjen kanssa
torjumaan suunnitellut leikkaukset. Vaikutta-
mistoiminnan tarpeen kasvaessa aloimme Tu-
kiliitossa vahvistaa yhteyksiä myös poliittisiin
päättäjiin valtakunnan tasolla.

Pystyimme vakiinnuttaman Best Buddies toi-
minnan osaksi Tukiliiton vapaaehtoistoimintaa.
Sen mahdollisti Raha-automaattiyhdistys myön-

Kuva Mikko Lehtimäki

Nikolas, Rauni ja Aslak Lohilahti saivat
kommunikaatiovinkkejä Tukiliiton kursseilla.

tämällä jatkuvan rahoituksen. Edistämme Best
Buddies toiminnalla nuorten yhdenvertaisuut-
ta tarjoamalla kehitysvammaisille ja vamat-
tomille nuorille mahdollisuuden tutustua toi-
siinsa ja viettää vapaa-aikaa yhdessä. Nostimme
loppuvuonna toimintaa näkyviin uudella Koh-
taa mut -keräyksellä ja sosiaalisen median kam-
panjalla.

LÄHITULEVAISUUDESSA ON TIEDESSA paljon
muutoksia, jotka vaikuttavat jäsenistön tilan-
teeseen ja joihin liiton tulee vaikuttaa omal-
la asiantuntemuksellaan. Valtioneuvosto antaa
kevään 2016 aikana uuden periaatepäätöksen

erityisryhmien asumisesta ja asumispalveluista. Keväällä jatkuu taas tauon jälkeen vammaisten erityispalveluita koskevan lainsäädännön uudistamistyö, joka kestää mahdollisesti vuoden 2017 loppuun asti. Jo voimaan astuneiden sosiaalihuoltolain ja yhdenvertaisuuslain muutosten merkitys nähdään vasta tulevina vuosina. Hyvinvointiyhteiskunnan ja sosiaalipalveluiden puolustamisessa riittää tehtävää, kun eri puolilla suunnitellaan aina vain uusia leikkauksia ja säästöjä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja maakuntauudistus mullistavat nykyiset rakenteet. Uudistuksen merkitykset ja seuraukset jäsenistölle ovat moniulotteisia. Onnistunut sote-uudistus tarvitaan yhdenvertaisten palveluiden turvaamiseksi. Näemme tarpeen uudistaa myös Tukiliiton omia järjestötoiminnan rakenteita ja toimintatapoja.

Sosiaali- ja terveystarpeiden rahoitusjärjestelmä on isossa muutoksessa. Rahoitukseen sisältyy epävarmuuksia, mutta ei vielä erityistä huolta. Olemme kuitenkin nähneet Tukiliiton

oman varainhankinnan kehittämisen tärkeäksi.

Liittokokous päättää toukokuussa Tukiliiton uudesta strategiasta. Odotamme samoihin aikoihin YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen ratifiointia vihdoinkin Suomessa. Sopimuksen asiat ovat Tukiliitonkin toiminnan perustana. Monet ajankohtaiset muutokset, tukien leikkauksista vaatimuksiin vammaisten henkilöiden täydestä osallisuudesta, haastavat myös meitä toimijoita yhdistyksissä ja liitossa. Ymmärrettävästi syntyy epävarmuutta ja huolta. Tulevaisuus näyttää epäselvältä, ja polku sinne on sumun peitossa. Tähän matkaan sopii hyvin intialaisen kansalaisoikeustaistelijan ohje vuosikymmenten takaa: *Ole muutos, jota etsit.*

Tässä raportissa kerromme avoimesti viime vuoden toiminnasta ja tuloksista. Kiitän kaikkia tukiliittolaisia, vapaaehtoisia ja rahoittajia tehdystä työstä, päätöksistä ja hyvistä tuloksista!

Risto Burman
toiminnanjohtaja

VAIKUTIMME LAINSÄÄDÄNTÖÖN JA PALVELUJÄRJESTELMÄÄN

VAMMAISLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUS (Valas) oli laaja ja aikaa vievä prosessi. Keväällä 2015 valmistuneeseen työryhmän mietintöön ja esitykseen uudeksi vammaislainsäädännöksi saimme hyvin näkemyksiämme läpi. Erityisen tyytyväisiä olimme palvelusuunnittelua koskevaan 2 lukuun sekä valmennusta ja tukea ja lyhytaikaista huolenpitoa koskeviin pykäliin. Vaikeinta oli erityislakia koskevan esityksen ja uuden sosiaalihuoltolain yhteensovittaminen.

Hallituksen vaihduttua vammaislainsäädännön uudistus joutui suurissa säästöpainneissa vastatuuleen. Viestitimme laajasti poliitikoille, että uudistus on vietävä kokonaisuutena läpi.

Kehitysvammaisten asumisen ohjelman (Kehas) seurantaan annoimme ison työpanoksen. Vaikutimme merkittävästi seurantar ryhmän loppuraportin tehostettavien toimien sisältöihin. Kehitysvammaisten ihmisten ja heidän läheistensä aseman vahvistaminen on selkeästi esillä.

Uuden sosiaalihuoltolain sisältöön pääsimme vaikuttamaan Valas-prosessin aikana sekä yhdessä Vammaisfoorumin kanssa. Lain soveltamiskäytäntöihin olemme vaikuttaneet monin tavoin korostaen asiakkaan etua.

Itsemääräämisoikeuslainsäädännön valmistelu jatkui kehitysvammalakiin virkatyönä teh-

tävillä muutosehdotuksilla laajan itsemääräämisoikeuslain rauettua eduskunnassa. Meitä on kuultu valmistelun eri vaiheissa. Tuetun päätöksenteon projektia emme saaneet. Tästä syystä ja lakiuudistuksen viivästymisen vuoksi koulutus- ja keskustelukiertue jäsenistön kanssa itsemääräämisoikeudesta siirtyi vuodelle 2016.

Verkosto- ja viranomaisyhteistyö

Verkostoyhteistyö on ollut erityisen hyvää Kehitysvammaliiton kanssa esimerkiksi vammaislainsäädännön valmistelussa. Lausuntoja ja kannanottoja kirjoitimme itse kymmenkunta tärkeimmiksi katsomistamme asioista, joita olivat vammaislakeja, itsemääräämisoikeutta ja sosiaalihuoltolakia koskevien uudistusten lisäksi muun muassa hankintalain uudistaminen, pakkomuuttoihin puuttuminen sekä sosiaalihuollon työelämäosallisuutta selvittäneen työryhmän loppuraportti. Muuten valmistelimme lausuntoja yhteistyössä Vammaisfoorumin kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriön perhehoidon laatusuositus -työryhmän jäsenenä olemme vaikuttaneet erityisesti perhe- ja omaishoitoon liittyviin asioihin. Olimme kutsuttuina mukana muutamassa hallituksen kärkihankkeista järjestetyssä keskustelutilaisuudessa ja otimme niihin kantaa kehitysvammaisten ihmisten näkökulmasta.

Tärkeitä kumppaneita ovat olleet Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunta, Vammaispalvelujen käsikirjan lakiryhmä, henkilökohtaisen avun verkosto Assistentti.info sekä

Verkosto- ja viranomaisyhteistyö

	osallistujia
AVI-päivät	220
Luennot ja keskustelutilaisuudet	noin 1500
Kuntayhteistyötilaisuudet	100

Verkosto- ja viranomaisyhteistyö vuonna 2015.

Kuva Kaisa Sirén

Vapaaehtoishommia tekevä Markku Tuira Kolarista haluaisi palkkatyön, jossa voi auttaa muita ihmisiä.

enenevässä määrin lapsijärjestöt kuten Lastensuojelun Keskusliitto. Erilaisista projektien ohjausryhmistä ja muista verkostoista olemme saaneet paljon tietoa ja uusia ideoita sekä löytäneet uusia yhteistyökumppaneita.

Osallistuimme strategisesti tärkeiden verkostojen toimintaan ja huolehdimme, että kehitysvammaisten ihmisten näkökulma tulee esille niissä. Toimimme Kvank:n työn ja päivätoiminnan valiokunnan laatukriteeriryhmän vetäjänä. Työryhmä sai lähes valmiiksi osallisuutta ja työllistymistä edistävän toiminnan laatukriteerit. Vammaisfoorumin työllisyysryhmän ja eduskunnan VAMYT-ryhmän tapaamisessa sekä Vammaisfoorumin edustajana STM:n kärkihankekeskustelutilaisuudessa nostimme esiin kehitysvammaisten ihmisten näkökulmaa.

Aluehallintoviranomaisten kanssa järjestettä-

Yksilöllinen lakineuvonta

kpl

Lakineuvonta, kirjattuja yhteydenottoja	1258
Asiakirjojen avustaminen, kertoja	noin 30
Ohjaus ja neuvonta työelämän ja peruskoulun jälkeisten opintojen kysymyksissä, tapauksia	40

Yhteydenotot lakineuvontaan vuonna 2015.

Tilaisuuksien teemoja

Vammaislainsäädännön uudistaminen
Uusi sosiaalihuoltolaki
Itsemääräämisoikeus
Kehitysvammaisten lasten ja heidän perheidensä palvelut
Henkilökohtainen apu
Apuvälineet
Erityishuollon asiakasmaksut

Tilaisuuksien teemoja vuonna 2015.

viä Avi-päiviä toteutimme neljä kappaletta. Tilaisuuksien teemoina olivat muun muassa asuminen, itsemääräämisoikeus ja ajankohtaiset lainsäädäntöuudistukset. Kerätyissä palautteisissa osallistujat pitivät käsiteltyjä aiheita ajankohtaisina ja kertoivat saaneensa uutta tietoa.

Pidimme lakiaiheisia luentoja ja osallistuimme paneelikeskusteluihin tilaisuuksissa, joissa oli yhteensä yli tuhat kuulijaa. Aiheita olivat esimerkiksi vammaislainsäädännön uudistaminen, uusi sosiaalihuoltolaki, itsemääräämisoikeus, kehitysvammaisten lasten ja heidän perheidensä palvelut, henkilökohtainen apu, apuvälineet sekä erityishuollon asiakasmaksut.

Järjestimme kaksi työelämäaiheista koulutusta kuntien ja palvelutuottajien työntekijöille. Työelämävaikuttamistyössä järjestimme jäsenyhdistyksille koulutuksia pyyntöjen mukaan yhteensä neljä. Puheenvuoroja kehitysvammaisten ihmisten työelämästä pidimme kuudessa koulutustilaisuudessa. Tavoitteemme tiedon lisäämisestä ja uusien näkökulmien tarjoamisesta koulutuksista kerättyjen palautteiden perusteella on toteutunut.

Kuntayhteistyötilaisuuksia toteutimme neljä ja kaksi *Tunne oikeutesi* -koulutusta. Tilaisuuksista ja koulutuksista saatu palaute oli kiittävä.

Yksilöllinen lakineuvonta sekä paikallisen vaikuttamisen tukeminen

Lakineuvonnan yhteydenottajista aiempaan tapaan vajaa viidennes oli ammattilaisia. Palautekyselyn perusteella lakineuvonnan palveluita pidettiin laadukkaina, tärkeinä ja vaikuttavina. Samalla tuli toiveita siitä, että voisimme auttaa asiakkaita vielä enemmän ”kädestä pitäen”.

Autoimme asiakkaita asiakirjojen laatimisessa ja saimme jälleen monia asiakkaille myönteisiä päätöksiä, jotka auttoivat heitä pääsemään oikeuksiinsa ja saamaan palveluita.

Tiedon tuottaminen ja levittäminen

Julkaisimme vuonna 2015 jälleen päivitetyn sosiaaliturvaoppaan ja olimme laatimassa järjestöjen yhteistä sosiaaliturvaopasta. Viestimme sosiaalisessa mediassa aikaisempaa aktiivisemmin kehitysvammaisten ihmisten oikeuksista ja palveluista sekä kirjoitimme ajankohtaisia lakiaiheisiä tekstejä Tukiliiton viestintäkanaviin.

Taustoitimme kehitysvammaisten ihmisten työelämään liittyviä lehtiartikkeleita ja annoimme haastatteluja mediaan. Olimme mukana Aamulehden uutta toimintatapaa luovassa vi-

deoklippiprojektissa, joka työllisti kehitysvammaisia ihmisiä ja edisti heidän osallisuuttaan.

Oikeuksienselvontaan ja vaikuttamistyöhön saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 219 000 euroa. Työllistymisen ja mielekkään päiväaikaisen toiminnan edellytysten parantamiseen saatiin Ak-avustusta 130 000 euroa. Lisäksi toimintaan käytettiin yleisavustusta.

Malike-toiminnalla lisäsimme osallistumista ja uskoa esteiden voittamiseen

Malike-toiminnan kehittämisessä keskityimme laatukäsikirjan tuottamiseen. Sen avulla tehdään Malikkeen tekemää työtä näkyväksi niin omalle organisaatiolle, rahoittajille kuin muillekin toimijoille. Käsikirja koostuu toiminnan ydinprosessien kuvauksista, niiden suunnittelusta ja arvioinnista.

Tiedon lisääminen ja vaikuttaminen osallistumista edistäviin asioihin

Malikkeen koulutukset synnyttivät kaksi uutta toimijaverkostoa ja lisäsivät tietoa vaikea-

Kuva Riikka Manninen

Kohtaa mut -kampanja näkyi Tukiliiton tapahtumissa ja toiminnassa 2015.

Kuva JT

Miia Korhonen Kajaanista ja Tommi Kivimäki Ilmajoelta kertoivat mm. asumisesta A2-illassa.

vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen mahdollisuuksista. Koulutetut kokivat saaneensa uutta tietoa, ideoita ja kokemuksia sekä rohkeutta ja valmiuksia järjestää ja lisätä vaikeavammaisille ihmisille erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia.

Osallistuimme kahden ohjausryhmän työskentelyyn. Julkaisimme vuokraamotoiminnan arvioinnin, *Vammaisella henkilöllä on oikeus tarvittaviin apuvälineisiin* -esitteen ja *Mulla on oikeus* -DVD:n, johon on taltioitu vaikeavammaisten lasten ja aikuisten kokemuksia toiminnastamme.

Osallistumisen mahdollisuuksia vaikeavammaisille lapsille ja aikuisille

Vaikeavammaisille lapsille ja aikuisille perheineen järjestetyillä kursseilla osallistujat löysivät uusia toimintavälineitä, joilla osallistumisen mahdollisuudet lisääntyivät. Heidän sosiaalinen kenttensä kasvoi ja itsenäisyys lisääntyi uusien osallistumisen mahdollisuuksien myötä.

Kursseilla koettiin yhteisöllisyyttä ja osallistujat löysivät uusia kavereita ja rohkeutta haakeutua uusien ihmisten pariin. He saivat onnis-

tumisen kokemuksia ja kokivat ylpeyttä omista suorituksistaan.

Kursseille osallistuneet vaikeavammaisten lasten perheet kertoivat saaneensa vertaistukea, rohkeutta käyttää toimintavälineitä, uusia kokemuksia ja jaksamista omaan arkeensa. Palautteiden mukaan vaikeavammaiset lapset nauttivat osallistumisesta ja vauhdista ja yllättivät vanhempansa löytämällä uusia voimavaroja itseltään. Perheet kertoivat saaneensa monipuolisesti tietoa välineistä, niiden hankintakanavista ja rahoituksesta.

Toimintavälineiden kokeilutapahtumia järjestettiin kymmenen ja niihin osallistui arviolta 267 henkilöä. Vaikeavammaiset osallistujat saivat tapahtumien myötä uskoa omiin mahdollisuuksiinsa. Tapahtumat lisäsivät perheiden yhteistä tekemistä, jota vamma oli aikaisemmin rajoittanut. Välineiden vuokraaminen koettiin helpommaksi kokeilun jälkeen.

Neuvonta ja ohjaus, toimintavälineiden kokeilu- ja vuokrausmahdollisuus

Korttikampanjamme avulla mahdollistimme toimintavälineen hankinnan 37 käyttäjälle

Malike 2015 kpl

Toiminnallisia kursseja, koulutuksia ja kokeilutapahtumia	26
Osallistujia	676
Heistä vaikeavammaisia ihmisiä	158

Kursseja vaikeavammaisille lapsille ja aikuisille perheineen	10
Osallistujia	253
Heistä vaikeavammaisia ihmisiä	61

Malike-toimintaa vuonna 2015.

Kuvat Janne Ruotsalainen

Intti tutuksi -leirin toiminta sai positiivista näkyvyyttä mediassa Ajankohtainen kakkonen -lähetyksessä. Keijo Pulkkinen peukuttaa.

omaksi. Kampanjassa yksittäiset henkilöt ja yhteisöt voivat kerätä varoja toimintavälineen hankintaan.

Välinevuokraamot palvelivat toimintavälineiden kokeilijoita Tampereella, Helsingissä ja Rovaniemellä sekä Itä-Suomen peräkärryvuokraamo Imatralla. RAY myönsi ensimmäisen investointiavustuksen toimintavälineiden uusi-

miseen. Osa välineistä oli huonokuntoisia ja tekniikaltaan vanhentuneita. Välineitä uusittiin 100 000 eurolla.

Malike-toimintaan saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 476 000 euroa ja investointiavustusta saatiin 70 000 euroa.

Osallistumisen edistäminen

Ulos talosta, pois pihasta	7
Kurssilaista	84
Heistä vaikeavammaisia ihmisiä	52
Asiantuntijaluentoja	36
Osallistujia	811
Lehtiartikkeleita	14

Malike: Tiedon lisääminen ja vaikuttaminen osallistumista edistäviin asioihin vuonna 2015.

Neuvonta ja ohjaus, toimintavälineiden kokeilu- ja vuokrausmahdollisuus

Yhteydenotot	764
Yhteistyöpyynnöt	86
Vuokrauksia yhteensä	546

Malike-toimintaa vuonna 2015.

TOTEUTIMME MONIMUOTOISTA JA SAAVUTETTAVAA KURSSI- JA KOULUTUSTOIMINTAA

Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tukeminen vuorovaikutustaitoja vahvistaen

PERHEILLE JA AIKUISILLE SUUNNATUISSA kursseissa ja koulutuksissa painotimme vuorovaikutuksen ja kommunikaation moninaisuutta. Toimivat vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidot ovat perustana täydelle osallisuudelle ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle. Lähi-ihmisten osallistuminen toimintaan vahvistaa tätä tavoitetta.

Toteutimme Me Itse -ryhmille Vaikuttamiskoulutuksia kuudella alueella. Ryhmien kehitysvammaiset osallistujat saivat tietoa keinoista vaikuttaa omaan arkeensa lähiyhteisössään, kotikunnassaan sekä yhteiskunnallisella tasolla.

Monimuotoinen ja saavutettava kurssi- ja koulutustoiminta

Osallistujia yhteensä	728
-----------------------	-----

Osallistujat ryhmittäin

lapset	80
vanhemmat	64
kehitysvammaiset aikuiset	368
muut lähi-ihmiset, ei vanhemmat	216

Kurssi- ja koulutustoiminta vuonna 2015.

Koulutuksissa kehitysvammaisia aikuisia tuettiin harjoituksin oman mielipiteen ilmaisemisessa.

YK:n Lukutaidon päivänä tarjosimme asiaa selkokielellä seksistä ja sosiaalisesta mediasta. Päivän toteutimme yhteistyössä Tampereen kirjaston kanssa erityisoppilaitosten opiskelijoille ja heidän ohjaajilleen. Päivään kuului myös kirjaston äänikirjojen esittely. Tapahtuman suoran verkkolähetyksen toteutti satakuntalainen MEKA TV yhteistyökumppaniensa kanssa.

Tilauuskoulutuksissa keskityimme tietotekniikan, selkokielen ja seksuaalisuuden teemoihin. Koulutimme kehitysvammaisten aikuisten ryhmien lisäksi yhdistystoimijoita, opiskelijoita ja lähityöntekijöitä. Koulutuksien tilaajina olivat muun muassa SPR ja Turun Aikuiskoulutuskeskus.

Järjestimme kehitysvammaisten lasten perheille kommunikaatiokurssin ja työpajan sekä aikuisten ja lähi-ihmisten kommunikaatiokurssin. Vuorovaikutuksen tukeminen perheessä on kurseilta saadun kokemuksen perusteella vastannut perheiden tarpeita ja on yksi keskeinen perheen arjen sujumiseen vaikuttava asia.

Muun muassa puheterapeutti ohjasi kurssilla työskentelyä kommunikaatiomenetelmien käytössä ja koko perheen keskinäisen vuorovaikutuksen tukemisessa. Työpajassa per-

Teatterista voimaa vuorovaikutukseen -kurssilla Veli-Pekka Wendelin ja Kirsi Peltola viettivät pikkujoulunkin esiintymistä harjoitellen.

Osa MAHTI-kurssilaista osallistui Pirkanmaan pride -tapahtumaan. Kyltit kertoivat, että ”Tasa-arvo ei ole keneltäkään pois” ja ”Rakkaus kuuluu kaikille”.

heet valmistivat arkeensa soveltuvia kommunikaatiomateriaaleja.

Läheinen ja lapsi tsemppitapaaminen mahdollisti vertaistuen isovanhemmille sekä lapsille ja antoi eväitä heidän välisensä vuorovaikutussuhteen syventämiseen.

Yhteistyömme tamperelaisen Teatteri Telakan kanssa jatkui. Meidän *Teatterista voimaa*

vuorovaikutukseen -hankkeemme on osa Pirkanmaan *Tee itse taidetta ja osallistu* -hanketta (TEIJO-hanke 2015 – 2017). Olimme aktiivisena kumppanina mukana Kulttuurikeskus PiiPoon koordinoimassa hankkeessa. Roolimme on arvioida kehitysvammaisten aikuisten ryhmien vuorovaikutuksen vahvistumista teatteri-ilmaisun keinoin. Toiminnassa osallistujat arvioivat oman tavoitteensa toteutumista. Osallistujien yksilölliset tavoitteet toteutuivat 92 prosenttisesti.

Osallistujat

Vaikuttamiskoulutukset	118
Lukutaidon päivä	187
Kommunikaatiokurssi perheille	31
Työpaja perheille	25
Kommunikaatiokurssi aikuisille	23
Isovanhempi ja lapsi tapaaminen	14
Perhelomat	66
Aikuisten loma	10
Teatterista voimaa hanke	65
Tilaukset	173

Osallistujamääriä vuonna 2015.

Verkostotyö

Vaikutimme verkostoissa kokemusasiantuntijuuden ja ammattiosaamisen yhdistämiseksi.

Ensitietoverkoston koontumisissa yhdistyi eri sairaus- ja vammaryhmien tarve levittää tietoa laadukkaasti ensitiedon tärkeydestä. Osallistuimme keskustelutilaisuuksiin ja koulutuspäiville, joissa

luennoimme aiheesta ja toimimme esiin kehitysvammaisten lasten perheiden tarpeita (osallistujia kaikkiaan 288). Jaoimme Hyvä ensitieto kantaa -opasta sairaaloihin.

Olemme Sisaruushankkeen työryhmässä ja osallistuimme kokouksiin ja Sisaruusseminaarin järjestämiseen. Seminaarissa oli 66 osallistujaa.

Äiti ei pysy kärryillä: toimitimme noin 60 yhteistyötaholle projektin materiaalipaketin.

Materiaalia: Tuotimme Mielenterveystalolle nettioppaan osoitteeseen www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat. Teimme selkokieliset oppaat *Hyvällä mielellä* ja *Vaikuttamiskoulutukset*.

Tuettujen lomien mahdollistaminen

Toteutimme lomajärjestöjen kanssa 2 perheiden ja yhden aikuisten loman. Lomien valmistelussa olimme tiiviissä yhteistyössä lomajärjestöjen ja lomien toteuttajien kanssa. Yhteistyö, sovellettu lomaohjelma ja Tukiliiton työntekijöiden ohjaus loman aikana varmistivat lomalaisten täysipainoisen osallistumisen ohjelmaan.

Saavutettavaan kurssi- ja koulutustoimintaan saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 238 000 euroa.

Sopeutumisvalmennus

- 1 peruskurssi
- 2 jatkokurssia

Järjestimme MAHTI-sopeutumisvalmennuskursseja lievästi kehitysvammaisille aikuisille ja henkilöille, jotka hyötyvät samankaltaisesta tuesta. Kurssilaisten lähi-ihmiset osallistuivat myös toimintaan. Toiminnan tavoitteena oli hyvä mielenterveys ja lisääntyvä elämänhallinta.

Projekti- ja kehittämisrahoituksella toteutettuun toimintaan voitiin sisällyttää myös viestin-

tää. Kurssilaisista koostuva asiantuntijaryhmä työsti *Kahden maailman välissä* -julkilausuman ja videon. Video keräsi YouTubessa ja Tukiliiton Facebook-sivulla kahden kuukauden aikana noin 3 400 katselukertaa. Tuotimme valmennuksestamme kurssilaisten kanssa myös piirrosvideon, josta tuli suosittu sekä YouTubessa että Tukiliiton Facebook-sivulla.

MAHTI-sopeutumisvalmennuksen projektin aikana vuosina 2012 – 2015 kuntoutukseen osallistui 43 henkilöä, kuudessa kolmiosaisessa kurssikokonaisuudessa. Jokainen kurssilainen koki hyötynensä merkittävästi sopeutumisvalmennuksesta. Vaikutuksista merkittävimmät olivat vertaistuki, uudet tiedot ja taidot sekä itsetunnon kohoaminen.

Kurssiparina toimineista 40 lähi-ihmisestä 95 % arvioi kurssilaisen hyötynensä sopeutumisvalmennuksesta ja 85 % koki itse hyötynensä valmennuksesta.

Sopeutumisvalmennustoimintaan ja toiminnan kehittämiseen saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua C-projektiavustusta 165 000 euroa.

Ensitietokurssi

Toteutimme harkinnanvaraisena sopeutumisvalmennuksena yhden ensitietokurssin, osallistujia kurssilla oli 16. Hakemusten ja yhteydenottojen määrä väheni huomattavasti aiempiin vuosiin verrattuna. Näyttää siltä, että kuntien vammaispalvelut ovat alkaneet ohjata perheitä Kelan sopeutumisvalmennuskursseille, kuntien kustantaman ja Tukiliiton toteuttaman ensitietokurssien sijaan. Toisaalta Kelan Kuntoutusryhmän mukaan Kelan sopeutumisvalmennuskurssi on toteutunut edellisvuotta huomattavasti paremmin ja kurssien saatavuus olisi parantunut notkahduksen jälkeen. Lopetimme omien ensitietokurssien järjestämisen toistaiseksi.

Ensitietokurssipäivien rahoitus tuli kunnilta ja kuntayhtymiltä.

ANNOIMME TUKEA YHDISTYKSILLE JA VAPAAEHTOISTOIMINNALLE

LIITON KESKEINEN TEHTÄVÄ kattojärjestönä on tukea jäsenyhdistystensä elinvoimaisuutta sekä edistää uusien vapaaehtoistoiminnan muotojen kehittymistä. Vuoden 2015 lopussa Tukiliitolla oli 169 jäsenyhdistystä, joista suurin osa oli paikallisia tukiyhdistyksiä, kolme valtakunnallista diagnoosikohtaista yhdistystä sekä kehitysvammaisten henkilöiden perustama Me itse -yhdistys. Lisäksi jäsenenä oli 14 alueellista tukipiiriä. Henkilöjäseniä jäsenyhdistyksissä oli 16 032.

Ylintä päätösvaltaa järjestössä käyttää liittokokous, johon jäsenyhdistykset voivat nimitä edustajansa suhteessa jäsenmääräänsä. Tänä vuonna edustettuna oli 54 yhdistystä ja 12 tukipiiriä: kokoukseen osallistui yhteensä 123 virallista kokousedustajaa. Liittokokousta edeltävänä päivänä järjestettiin seminaari, jossa käsiteltiin

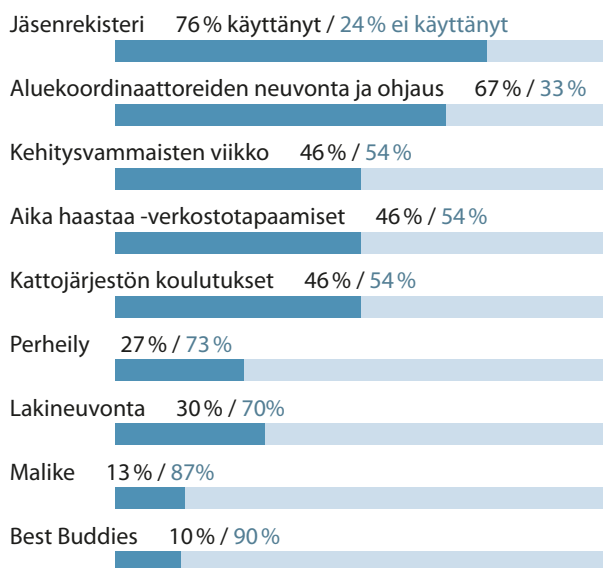
järjestöjen tulevaisuutta ja pohdittiin ryhmissä kehitysvammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista arjessa. Seminaari liittyi strategian valmisteluprosessiin.

Liittohallituksen perustamat kehittämistyöryhmät kokoontuivat vuoden aikana kaksi kertaa ja niissä käsiteltiin ajankohtaisia asioita sekä järjestön toiminnan kehittämistarpeita ja -keinoja. Ryhmiin kuului kaikkien tukipiirien, Me Itsen ja liittohallituksen edustaja. Yhdistyskyselyn kautta kaikki yhdistykset saattoivat kertoa näkemyksiään ja toiveitaan kattojärjestön toiminnan suhteen.

Paikallisyhdistysten eniten käyttämiä tuen muotoja olivat jäsenpalvelut, jäsenrekisterin ylläpito ja jäsenmaksupalvelu, sekä aluekoordinaattoreiden antama neuvonta ja ohjaus. Keskeisiä tuen muotoja olivat myös

koulutus ja viestintä. Vuonna 2015 tuimme yhdistyksiä erityisesti keskinäisessä yhteistyössä ja lapsiperhe-toiminnan järjestämisessä. Näihin tavoitteisiin pyrimme Aika haastaa ja Perheily-toiminnan kautta.

Yhdistyskyselyssä 2015 kuvattiin kattojärjestön antamaa tukea tarpeelliseksi ja uutta luovaksi. Aluekoordinaattoreiden antamaa tukea yhdistystoimijat pitivät erityisen tärkeänä ja sen käyttö lisääntyi jonkin verran edellisestä vuodesta. Tänä vuonna koordinaattoreille kirjattiin yhteensä 186 yhteydenottoa ja 72 yhdistyskäyntiä. Joissakin vastauksissa tuotiin esille, ettei yhdistys omien resurssiensa vähäisyyden vuoksi

Yhdistysten käyttämä tuki ja palvelut (Yhdistyskysely 2015 n=82).

pystynyt riittävästi hyödyntämään tarjolla olevia koulutuksia tai kehittämistukea.

Aika haastaa

Aika haastaa -toiminta muodostuu alueellisista verkostotapaamisista, jäsenyhdistysten taloudellisesta tuesta sekä yhdistyksille annettusta neuvonnasta ja ohjauksesta. Vuonna 2015 toiminta painottui erityisesti Pirkanmaan, Etelä-Hämeen, Satakunnan, Varsinais-Suomen, Kymen ja Uudenmaan tukipiirien alueille. Verkostotapaamisia järjestimme yhteensä kuusi ja niissä yhdistyksillä oli mahdollisuus vaihtaa kokemuksia ja suunnitella yhteistoimintaa. Valtakunnallisessa tapahtumassa, Idealauantaissa, yhdistystoimijat saivat toimintaideoita myös muualta Suomesta. Puheenvuorot videoitiin ja ne ovat myöhemmin kaikkien käytössä kotisivuillamme.

RAY:n jäsenjärjestöavustus mahdollisti taloudellisen tuen jakamisen yhdistyksille. Tuen saannin kriteerinä oli yhdistysten yhteistyössä toteuttama toiminta. Vuosittainen tuki yhdistyskimpoille oli 1000–2500 euroa ja yhteistyöhankkeiden pituus vaihteli yhdestä kolmeen vuoteen. Lisäksi Tukipiireille myönnettiin 1300 euroa vuosittainen avustus. Aluekoordinaattorit

antoivat puhelin- ja sähköpostineuvontaa oman alueensa yhteistyöhankkeille ja tekivät tarvittaessa myös yhdistyskäyntejä.

Verkostotapaamiset, taloudellinen tuki sekä yhteistyöhankkeiden ohjaus olivat toimiva tapa aktivoida paikallisyhdistysten toimintaa. Tulvaisuuteen suuntaavaa oli myös yhteistyö- ja yhdistymismahdollisuuksien luominen, vaikka varsinaisia yhdistymisprosesseja syntyi vain muutama. Aika haastaa -toiminnan voidaan sanoa olevan merkittävää koko järjestön uudistamisen näkökulmasta.

Taloudelliseen tukeen, joka muodosti tärkeän osan Aika haastaa -toiminnasta, saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 70 000 euroa. Tämä Ak-avustus jaetaan kokonaisuudessaan yhdistyksille toiminnan kriteerien mukaisesti. Lisäksi toimintaan käytettiin yleisavustusta.

Perheily

Perheilyn kautta tuimme paikallisen ja alueellisen lapsiperhetoiminnan kehittämistä. Vuoden aikana järjestimme yhdistysten kanssa yhdessä Perheily-päiviä, koulutuksia ja teimme viestinnällistä yhteistyötä. Keskeinen osa toimintaa oli Aika haastaa -taloudellista tukea saaneiden yhdistyskimppojen tukeminen lapsiperheille sopivan toiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä.

Kokosimme yhdistystoimijoille suunnatut koulutukset, toimintaideat ja ajankohtaisen tiedon Perheily.fi-sivujen alle. Jaoimme tietoa Perheilypostin kautta, jota levitimme sähköpostitse ja myös sosiaalisen median kanavia käyttäen. Loppuvuodesta teimme videosarjan, jossa vanhemmat ja lapset kertoivat toiminnan merkityksestä ja toteuttamisen keinois-

Aika haastaa	kpl
Verkostotapaamisia	6
Yhdistyksiä edustettuna	33
Osallistujia	82
Taloudellinen tuki	
Yhdistyskimppoja	28
Yhdistyksiä	79
Yhdistysten paikallisia tapahtumia	75
Osallistujia	4000

Aika haastaa -toimintaa vuonna 2015.

Arttu Rauhanen testaamassa rataa Lempäälän liikennepuistossa. Perheily-teemalla rakennettu monipuolinen lastentapahtuma sai Tukiliiton Aika haastaa -tukea.

ta. Patentti- ja rekisterihallitus myönsi Perheilylle tavaramerkin.

”Tapahtumaan osallistuneille jäi miellyttävä muisto ja tuntu siitä, että Tukiliiton/ yhdistysten tapahtumiin on mukava tulla mukaan”

”Ja meille yhdistyksen vapaaehtoistoimijoille

tapahtuman järjestäminen toi vain hyötyä: saimme Tukiliiton henkilöstöstä kaksi tuttua, joihin on helppo ottaa yhteyttä.”

”Liitto ei enää tunnu niin kaukaiselta asialta, vaan se on ’jalkautunut’ yhdistys- ja henkilötasolle.”

Yhdistystoimijan palaute
Perheily-toiminnasta

Perheily	kpl
Perheilyverkostossa mukana	
Yhdistyksiä	60
Henkilöitä	220
Kehittämistuki	
Yhdistyskimppoja	10
Tapahtumat ja koulutukset	
Osallistujia	100
Perheily.fi-sivut	
Käyntejä, noin	4400
Videosarja, viisi videota	
Katselukertoja	6000

Perheily-toimintaa vuonna 2015.

Yhdistyksille suunnatut koulutukset ja viestintä

Yhdistyksille suunnattu koulutustarjontamme oli monipuolista. Koulutukset olivat pääosin tilauskoulutuksia, joissa kaksi tai useampi yhdistys toimi koulutuksen järjestäjänä ja kattojärjestön asiantuntija kouluttajana. Kaikkiaan koulutuksiin osallistui yli 300 henkilöä. Järjestimme vuoden aikana myös neljä verkkoluentoa, jotka olivat kaikkien kiinnostuneiden saavutettavissa. Verkkoluennot nauhoitettiin ja

Kun Pertti Kurikan Nimipäivät edusti Suomea Eurovision-laulukilpailuissa, eri puolilla maata järjestettiin Kohtaa mut -kisakatsomoja. Nina Kautonen ja Anu Lehtonen juhlivat Tampereella. Kilpailun jälkeen punk-yhtyeen äijät palasivat fanien eteen punaista mattoa pitkin.

tallenteet löytyvät Tukiliiton verkkosivuilta. Verkkoluentoihin osallistui vain joitakin kymmeniä henkilöitä, mutta esimerkiksi vammaislainsäädäntöä käsittelevän luennon tallennetta oli puolenvuoden aikana katsonut jo yli 400 henkilöä.

Viestinnässä tavoitteena oli monipuolisuus ja monikanavaisuus. Tukiviesti, kotisivut, koti-

sivuilta koottu uutiskirje, selkolehti Leija, aluekoordinaattoreiden uutiskirje Akkuna sekä kaksi kertaa vuodessa tuleva jäsenkirje olivat kaikki yhdistysten näkökulmasta hyödyllisiä. Sosiaalisen median väylät, Facebook ja Twitter, olivat vielä vähemmän käytettyjä, mutta erittäin tärkeitä keinoja esimerkiksi lapsiperheiden tavoittamisessa.

Koulutukset yhdistysten kanssa	kpl
Työelämä, koulutuksia	4
Osallistujia	120
Vaikuttaminen ja sosiaaliturva	3
Osallistujia	85
Seksuaalisuus	3
Osallistujia	50
Viestintä	1
Osallistujia	35
Vapaaehtoistyö ja vertaistuki	3
Osallistujia	25

Yhdistysten kanssa yhteistyössä järjestettyjen koulutusten teemat ja osallistujamäärät vuonna 2015.

Kehitysvammaisten viikko

Kehitysvammaisten viikko on joulukuun alkuun sijoittuva kampanjaviikko, jolla innostamme paikallisia toimijoita järjestämään tapahtumia ja tuomaan esille kehitysvammaisille henkilöille tärkeitä asioita. Vuoden 2015 teemana oli YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Viikon tunnuslause oli *Kaikille ihmis-oikeudet yhdenvertaisesti ja täysimääräisesti*.

Teemaviikon tueksi tarjosimme yhdistyksille ja muille toimijoille pientä taloudellista

ta tukea sekä kokosimme tapahtumaideoita ja tiedotimme paikallisista tapahtumista verkkosivullamme. Oheismateriaalina jaoimme viikon julistetta sekä Kohtaa mut -rintanappeja. Myös Me Itse ry:n julkilausuma ihmisoikeuksista levisi viikon tapahtumissa laajalle.

Teemaviikon tilaisuuksissa tuotiin esille kehitysvammaisten henkilöiden arkea ja yhdenvertaisuuden tärkeyttä kulttuurin ja keskustelun keinoin. Tämän vuoden tapahtumissa monikulttuurisuus oli usein läsnä musiikissa ja tarjoiluissa. Tilaisuuksiin osallistui myös eri kansallisuuksien edustajia.

Vuosittainen teemaviikko on vakiinnuttanut asemansa onnistuneena ja yhdistyksiä laajasti aktivoivana toimintamuotona.

Harvinaiset-toiminta

Tukiliiton Harvinaiset-toiminta on suunnattu perheille, joissa perheenjäsenellä on harvinaista kehitysvammaa aiheuttava oireyhtymä. Toiminnan tarkoitus on mahdollistaa perheiden vertaistukea, tukea yhdistysten ja verkostojen toimintaa sekä tuottaa tietoa harvinaisista kehitysvammaryhmistä. Kaiken kaikkiaan Tukiliiton toiminnassa on mukana 25 ryhmää, joista osalla on oma yhdistys ja osalla epävirallisia verkostoja.

Keskeinen toimintamuoto oli viikonlopun pituiset perhetapaamiset ja kesän viikon pituiset perhelomat. Tapaamisissa ja lomilla perheiden on mahdollista saada vertaistukea, mutta myös suunnitella yhdistysten ja verkostojen toimintaa. Viestinässä lisättiin voimakkaasti sosiaalisen median käyttöä. Myös helmikuinen Harvinaisten päivä -kampanja, joka perustui vanhempien videopuheenvuoroihin, toteutettiin sosiaalisessa mediassa. Tämän lisäksi tuotettiin useita lehti-juttuja harvinaisista kehitysvammaryhmistä.

Yhteistyötä Harvinaiset-verkostossa tehtiin aktiivisesti. Tukiliitolla oli edustus verkoston johtoryhmässä ja osallistuimme myös 20-vuotisjuhluvuoden tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Verkoston toiminta painottui vuonna 2015 vaikuttamistyöhön: harvinaisten

Kehitysvammaisten viikko

Tapahtumat 1. – 7.12.2016	kpl
Paikallisia tapahtumia, noin	50
Osallistujia yhteensä, noin	3 300

Yhdistysten kanssa yhteistyössä järjestettyjen koulutusten teemat ja osallistujamäärät vuonna 2015.

Harvinaiset-toimintaa

kpl

Perhetapaamisia	3
Osallistujia	134
Perhelomia yhteistyössä lomajärjestön kanssa	2
Osallistujia	63
Ryhmiä mukana	10

Yhdistysten kanssa yhteistyössä järjestettyjen koulutusten teemat ja osallistujamäärät vuonna 2015.

sairaus- ja vammaryhmien tarpeiden esille nostamiseen ja yhteistyöhön erikoissairaanhoidon kanssa.

Harvinaiset-toimintaan saatiin

Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua

Ak-avustusta 77 000 euroa.

Best Buddies

Best Buddies edistää yhdenvertaisuutta tarjoamalla 13–29-vuotiaille kehitysvammaisille ja vammattomille nuorille mahdollisuuden tutustua toisiinsa ja viettää yhdessä vapaa-aikaa. Vuoden aikana toimintaa järjestettiin Jyväskylän, Oulun ja Tampereen seuduilla. Projektira-

hoituksen muuttuminen vuoden alusta pysyväksi RAY-avustukseksi vakiinnutti Best Buddiesin Tukiliiton vapaaehtoistoiminnan muodoksi.

Toiminta perustuu kehitysvammaisen nuoren ja vammattoman nuoren yhdistämiseen tasavertaiseksi kaveripariksi. Työntekijöiden tehtävänä on tiedottaa toiminnasta, etsiä samanlaisista asioista kiinnostuneet, antaa riittävä koulutus vapaaehtoistyöhön sekä auttaa ja tukea kaveriparia tarvittaessa. Ryhmätapaamiset tuovat mahdollisuuden inklusiiviseen vapaa-aikaan myös niille, jotka eivät ole rohkaistuneet oman kaverin hakemiseen tai kaveria ei vielä ole löytynyt.

Nuorisopalveluyhteistyötä teimme Jyväskylässä, jossa osallistuimme nuorisokeskus Veturi-

Best Buddies yhdistää.
Uudet kaverit Rosamaria ja Ann-Mari Jyväskylästä.

Best Buddies -toimintaa	kpl
Kaveripareja	25
Nuoria	50
Ryhmätapaamisia	10
Osallistujia	230
Tutustumiskäyntejä nuorisopalveluihin	3
Osallistujia	10

Best Buddies -toimintaa vuonna 2015.

tallien toimintaan. Toiminnan tarkoituksena oli tehdä nuorisokeskuksen toimintaa tutuksi kehitysvammaisille nuorille, mutta myös tukea työntekijöitä saavutettavamman nuorisotoiminnan kehittämisessä. Saimme yhteistyöstä hyviä kokemuksia ja kehitämme sitä edelleen.

Best Buddies -toiminta tuli laajasti näkyviin marraskuussa Tukiliiton varainhankintakampanjan kautta. Sosiaalisessa mediassa toteutettu Kohtaa mut -keräys toi esille tasavertaisen kaveruuden ajatusta ja kaveriparit näkyivät myös tv:ssä ja lehdistössä. Keräyksen aikana järjestettiin myös ryhmätapaamisia.

Kohtaa mut -kampanjan aikana 26.11. järjestimme Oulun Nuortenkahvila Bysiksen kanssa yhteistyössä peli-illan Kohtaa mut -teemalla. Peli-illan aikana tapahtui huikeita kohtaamisia ihmisten välillä! Paikalla oli niin Best Buddiesin vapaaehtoisia kuin nuortenkahvilan omia nuoria kävijöitä, joista suuri osa oli maahanmuuttajanuoria.

Peli-illassa opeteltiin pelamaan yhdessä lautapelimaailman ikisuosikkeja Kimbleä, Aliasta, Yatzya ja Unoä. Nuorten iloa yhteisestä tekemisestä oli upeaa seurata ja ilta tuntui suorastaan loppuvan kesken. Pelien jälkeen nautittiin vielä pelaajien kesken joulutorjuista ja lämpimästä juotavasta. Tapahtumassa vallitsi lämmin tunnelma ja mahtava tekemisen meininki. Kohtaa mut -ajatusta oli tapahtumassa vahvasti läsnä – jokainen ihminen tarvitsee kaverin ja ansaitsee tulla kohdatuksi ennakkoluulottomasti.

Best Buddies -toimintaan saatiin vuonna 2015 uusi Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettu Ak-avustus 120 000 euroa.

MONIPUOLISTA VIESTINTÄÄ JA VAHVA MEDIAVUOSI

VUOSI KÄYNNISTYI YHTEISTYÖLLÄ Ylen A2 Kehitysvammais-illan ohjelmatiimin kanssa. Teemailta (10.2.) antoi historiallisella tavalla äänen kehitysvammaisille ihmisille. Jo ennen teemailtaa aiheeseen liittyvien juttujen sarja (yli 30) Ylen eri kanavilla nosti kehitysvammaisten ihmisten oikeudet yhdeksi julkisen keskustelun ykkösaiheeksi. Ohjelma haastoi suomalaiset järjestämään vammaisten ja vammattomien ihmisten yhteisiä Kohtaa mut -tapahtumia, ja tempaus onnistui (yli 50 tapahtumaa). A2:n kanssa sovittiin, että Tukiliitto jatkaa yhdessä kehitetyn konseptin toteuttamista.

Kun Pertti Kurikan Nimipäivät valittiin edustamaan Suomea Euroviisuissa, medianäkyvyys vain kasvoi. Tukiliiton viestintä palveli monin tavoin Suomen mediakentän vallannutta suurta kiinnostusta (haastatteluja, taustatietoa, ideointiapua). Lisäksi käynnistimme kampanjan, ja pian ympäri Suomea perustettiin yli 30 vammaisten ja vammattomien yhteistä Kohtaa mut -kisakatsomoa.

Yhteensä kirjasimme 110 median yhteydenottoa vuonna 2015, mutta on huomattava, että yksi näistä merkinnöistä on A2-illan yhteistyöprosessi, joka työllisti viestintää noin puolitoista kuukautta.

Jäsenlehtemme ilmestyivät 11 kertaa: yleiskielinen Tukiviesti viisi ja selkokielineen Leija kuusi kertaa. Tukiviestin teemat olivat Minun perheeni, Kotia kohti, Oikeus toimeentuloon, Vapaaehtoistyön uudet askelmerkit ja Itsenäisyys.

Vuonna 2014 käynnistämämme ”somesenssit” eli työyhteisön sisäiset matalan kynnyksen koulutukset kantoivat hedelmää. Työntekijämme ottivat sosiaalisen median käyttöön yhä moniäänisemmin. Tukiliiton FB-tykkääjien määrä kasvoi vuoden aikana 3 649:stä 5 518:aan. Twit-

Kuva JT

Ylen A2 Kehitysvammais-ilta antoi uudella tavalla äänen kehitysvammaisille ihmisille. Tiimi palkittiin ansioistaan Vuoden tulppaanilla 2015.

ter-toimijoina vahvistuimme niin järjestö- kuin työntekijäprofiileilla. Tukiliiton YouTube-tilillä julkaistiin kymmeniä uusia videoita. Järjestimme myös verkkoluentoja eri aiheista. Opimme valitsemaan sosiaalisen median välineitä entistä tarkemmin eri kohderyhmien ehdoilla. Yksi esimerkki tästä oli selkolehti Leijan ensimmäinen suora Periscope-lähetys.

Kotisivujemme käyttäjämäärä kasvoi vuoden 2015 aika lähes 20 000:lla (vuonna 2014 käyttäjiä oli 111 275).

Tulevan verkkopalvelu-uudistuksen suunnitteluprosessi käynnistyi. Uudistettu intra saatiin lähes käyttövalmiiksi.

Talous ja hallinto

Talous

Kehitysvammaisten Tukiliiton taloudellinen tulos vuonna 2015 oli 33 556 euroa ylijäämäinen (2014 alijäämäinen -129 172 euroa). Tulosta ja taloudellista asemaa kuvaavat oheiset tunnusluvut, tuloslaskelma ja tase.

Tulppaanitalo, liiton toimitalo, peruskorjattiin syksyn 2014 ja kevään 2015 välisenä aikana. Peruskorjaus oli liitolle merkittävä investointi. Se pystyttiin toteuttamaan ilman rahoituslaitoksen lainaa. Peruskorjauksen omarahoitusosuus ei rasita tulevien vuosien taloutta.

Apurahat ja rahastot

Tukiliiton eri aikoina perustettuja toimivia rahastoja ovat Jenny ja Antti Kuusiston rahasto,

Mirja Martelan rahasto sekä Reino, Kerttu ja Leena Pärnäsen rahasto.

Jaoimme apurahoina 32 700 euroa kehitysvammaisille henkilöille ja heidän toimintaryhmilleen. Apurahojen varat tulivat pääosin Mirja Martelan rahastosta sekä osin vuoden aikana tulleista lahjoituksista. Tukiliiton jakamien apurahojen määrä on ollut kasvussa: vuonna 2015 jaoimme apurahan yhteensä 142 apurahan saajalle (101 saajaa vuonna 2014, 86 vuonna 2013). Apurahan saajat julkaistiin liiton verkkosivulla.

Keski-Suomen alueen jäsenyhdistyksille jaettiin ensimmäistä kertaa uutena toiminta-avustuksena 32 800 euroa Reino, Leena ja Kerttu Pärnäsen rahastosta. Jenny ja Antti Kuusiston rahastolla tuettiin jäsenlehtien julkaisua, alue-toimintaa ja muuta järjestötoimintaa. Omaisten vaikuttamisen ja järjestötyön rahasto tuli tarkoituksensa mukaisesti käytettyä lähes loppuun.

Tukiliiton apurahat	kpl
Apurahan saajia vuonna 2015	142
Apurahan saajia vuonna 2014	101
Apurahan saajia vuonna 2013	86

Apurahoja voivat kehitysvammaiset ihmiset. Sekä ryhmien että yksittäisten apurahan saajien määrä on nousussa.

Kuva Lauri Jaakkola / Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry

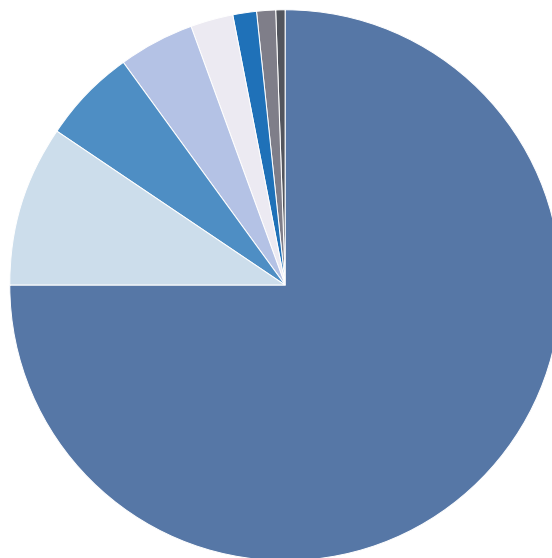

Tukiliiton apurahoilla tuettiin muun muassa Special Olympics -urheilijoita. Suomen naisten joukkueen Henna-Mari Korpijärvi on Kokkolasta.

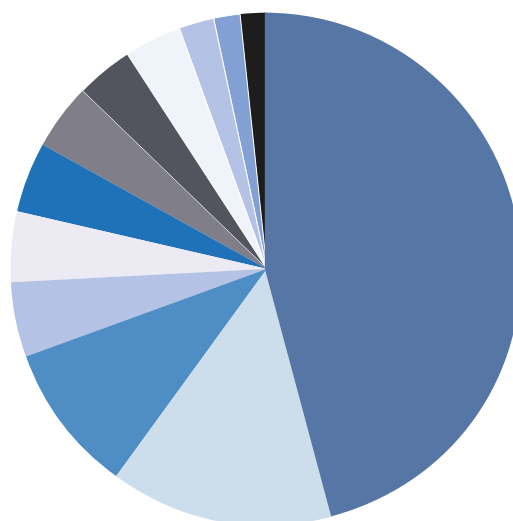
Talous

Tuotot ja kulut

TUOTOT	euroa
Ray-avustukset	2 525 369
Muut avustukset	320 280
Jäsenmaksutuotot	190 070
Muut tuotot	146 391
Varainhankinta	83 174
Osanottomaksut	47 451
Toiminnan tuotot	37 579
Vuokratuotot	13 549
TUOTOT YHTEENSÄ	3 363 862

KULUT	euroa
Palkat ja palkkiot	-1 532 158
Muut kulut	-470 697
Henkilösivukulut	-314 504
Kurssien/tilaisuuksien järjestämiskulut	-158 701
Tukipalvelumaksut	-150 000
Matkakulut	-145 835
Ostopalvelut	-138 826
Myönnetyt avustukset	-121 300
Vuokra- ja vastikekulut	-120 227
Painatuskulut/Videokulut	-74 909
Kulut, varainhankinta	-53 348
Poistot	-49 800
KULUT YHTEENSÄ	-3 330 306

TULOSLASKELMA

	1.1 – 31.12.2015	1.1 – 31.12.2014
VAR SINAINEN TOIMINTA		
Tuotot	2 207 243,81	2 633 317,37
Kulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 518 260,68	-1 682 147,31
Henkilösivukulut	-48 758,64	-55 611,97
Eläkevakuutusmaksut	-264 486,68	-296 510,66
Poistot	-49 799,79	-20 888,03
Vuokrat	-120 227,32	-218 250,55
Muut kulut		
Varsinainen toiminta	-986 367,44	-1 213 286,49
Käyttö- ja ylläpitokulut	-5 208,22	-6 708,47
Toimistokulut	-267 171,58	-276 168,12
Kulut yhteensä	-3 260 280,35	-3 769 571,60
Tuotto-/Kulujäämä	-1 053 036,54	-1 136 254,23
VARAINHANKINTA		
Tuotot	83 173,85	52 142,44
Kulut	-60 575,11	-44 030,54
Varainhankinta yhteensä	22 598,74	8 111,90
Tuotto-/kulujäämä	-1 030 437,80	-1 128 142,33
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	65 515,41	1 767,12
Kulut	-1 521,29	-2 796,62
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	63 994,12	-1 029,50
Tuotto-/Kulujäämä	-966 443,68	-1 129 171,83
Rahastot		
Lahjoitus rahastoon	0,00	408,00
Tuotot	66 969,33	506 299,80
Kulut	-418 297,34	-290 921,93
Rahastot yhteensä	-351 328,01	215 785,87
YLEISAVUSTUKSET	1 000 000,00	1 000 000,00
Tilikauden tulos	-317 771,69	86 614,04
Tilinpäätössiirrot		
Rahastojen muutos	351 328,01	-215 785,87
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	33 556,32	-129 171,83

TASE		12/31/2015		12/31/2014
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	22 675,67	37 527,95		
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>190 528,51</u>	213 204,18	<u>180 512,68</u>	218 040,63
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusteet	96 978,76		26 513,11	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>420,02</u>	97 398,78	<u>560,03</u>	27 073,14
Sijoitukset				
Rahasto Mirja Martela		339 816,68		433 469,18
Muut osakkeet ja osuudet		<u>3 558 250,36</u>		<u>3 751 026,90</u>
		3 898 067,04		4 184 496,08
Vaihto-omaisuus				
		24 704,05		27 198,87
Saamiset				
Myyntisaamiset	35 187,67		90 696,59	
Muut saamiset	5 062,00		2 097,38	
Siirtosaamiset	<u>87 396,44</u>	127 646,11	<u>92 330,45</u>	185 124,42
Rahat ja pankkisaamiset				
Rahasto Mirja Martela		2 937,59		11 112,91
Muut rahat ja pankkisaamiset		<u>359 317,45</u>		<u>398 114,79</u>
		<u>4 723 275,20</u>		<u>5 051 160,84</u>
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Muut rahastot				
Sidotut rahastot		2 918 338,19		3 217 834,92
Omakatteinen rahasto		342 078,34		393 909,62
Edellisten tilikausien voitto				
Tilikauden yli-/alijäämä	607 905,88		737 077,71	
	<u>33 556,32</u>	641 462,20	<u>-129 171,83</u>	607 905,88
Oma pääoma yhteensä				
		3 901 878,73		4 219 650,42
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		116 077,70		129 733,94
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta				
Lainat rahoituslaitoksilta	13 656,24		13 656,24	
Saadut ennakot	202 371,05		124 494,67	
Ostovelat	156 200,08		196 464,05	
Muut velat	34 414,22		33 855,69	
Siirtovelat	<u>298 677,18</u>	<u>705 318,77</u>	<u>333 305,83</u>	<u>701 776,48</u>
		<u>4 723 275,20</u>		<u>5 051 160,84</u>

Varainhankinta

Merkittävintä varainhankintaa olivat jäsenmaksutuotot. Jäsenmaksujen ulkopuolisen varainhankinnan tulos oli 23 000 euroa (8 112 vuonna 2014). Varainhankinnan kehittämiseksi järjestettiin marras-joulukuussa uudenlainen Kohtaa mut -rahankeräyskampanja Best Buddies kaveritoiminnan rahoittamiseksi ja keräyksen kokeilemiseksi. Keräyskampanjan tärkeimmät tulokset liittyivät keräystoiminnan osaamisen hankkimiseen ja kehittämiseen. Rahankeräysluvan alaisissa keräyksissä lahjoitukset olivat yhteensä 18 800 euroa. Olimme mukana myös järjestöjen yhteisessä Pieni ele -keräyksessä.

Yhtiöt

Liitto myi Kiinteistö Oy Tulppaanitalosta 10 % osakeomistusta Kehitysvammaisten Palvelusäätiölle liittyen Tulppaanitalon uusien yhteisten kokous- ja koulutustilojen toteuttamiseen. Kiinteistö Oy Tulppaanitalon osakepääoma jakautui

siten, että liitto omistaa osakkeista 70 % ja Kehitysvammaisten Palvelusäätiö 30 %. Kiinteistöyhtiö laatii toiminnastaan oman toimintakeromuksen ja tilinpäätöksen.

Kiinteistöyhtiön tilikauden voitto oli 862 euroa. Kuluja kiinteistöyhtiöllä oli kaikkiaan 102 262 euroa. Kiinteistön oma pääoma taaseessa oli 2 749 501 euroa. Yhtiöllä ei ollut rahoituslainoja. Yhtiön toimintavuotta leimasi Tulppaanitalon modernisointi- ja perusparannushankkeen valmistuminen maaliskuussa. Perusparannuksella toteutettiin toimitaloon nykyaikaiset työympäristöt ja koulutustilat, uudistettiin ilmanvaihtotekniikka sekä merkittävä osa muusta talotekniikasta. Samalla tilojen käyttöä tehostettiin. Raha-automaattiyhdistyksen investointiavustus mahdollisti perusparannushankkeen toteutuksen. Avustus kattoi noin 70% rakentamiskustannuksista.

Liiton ja Me Itse ry:n omistama Tulppaanituki Oy oli lähinnä varainhankintaan suunnattu yhtiö. Yhtiöllä ei kuitenkaan enää ollut toimintaa eikä toimintakuluja. Liitto ja Me Itse lakkauttivat yhtiön tarpeettomana.

Taloudellisen aseman tunnusluvut (1 000 euroa)

	2015	2014	2013	2012
Varsinaisen toiminnan tuotot	2 207	2 635	2 987	2 991
Varainhankinnan tuotot	83	52	56	64
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	66	0	5	2
Tilikauden yli-/alijäämä	34	-129	81	73
Omavaraisuusaste	86,3	85,6	86,3	81,3

Tunnusluvut Tukiliiton taloudellisesta asemasta ja tuloksesta viimeiseltä neljältä vuodelta (1 000 euroa).

Liittohallitus

Liittohallitus kokoontui toimintavuoden aikana kuuteen kokoukseen ja yhteen strategiatyöpajaan. Rauno Rantaniemen puheenjohtajakausi alkoi. Monet liittohallituksen jäsenet edustivat liittoa erilaisissa tilaisuuksissa.

Liittohallituksen jäsenet (suluissa varajäsen).

Rauno Rantaniemi, puheenjohtaja
Jukka Ekman (Heidi Hyvönen)
Riitta Johansson (Iiro Auterinen)
Leena Jokipakka, varapj. (Jaana Nieminen)
Marita Jurva (Kari Tiusanen)
Arvo Järvinen (Pentti Nyman)
Hannu Kaipainen (Tiina Hämäläinen)
Jaana Karhu (Tarja Vihanta)
Tommi Kivimäki (Ulla Topi)
Kaarina Korhonen (Sirkku Lappalainen-Ruppa)
Kaisu Leinonen (Eija Parttimaa)
Veijo Lehtonen (Tuulia Suominen)
Harri Nieminen (Tuomo Takala)
Teemu Peippo (Maritta Tuominen)
Lyyli Röning (Sirpa Mahonen)
Taimi Tolvanen (Raimo Haapakoski)
Pirkko Tähtelä (Minna Lintulahti)

Henkilöstö

Tukiliitossa työskenteli vuoden lopussa päätoimisia työntekijöitä 39 (42 vuonna 2014, 48 vuonna 2013). Liiton toimistot sijaitsivat viidellä eri paikkakunnalla. RAY:n yleisavustuksella ja omalla varainhankinnalla toteutettava liiton yleistoiminta koostui 15 työtehtävästä. Näistä työtehtävistä valtaosa, eli kahdeksan, kohdistui yhdistystoiminnan tuki- ja kehittämistehtäviin. Pääosa liiton työpanoksesta (24 työntekijää) kohdistui tiettyihin, rahoitusvaiheessa määriteltyihin kohteisiin.

Henkilöstön koulutuksiin ja työnohjaukseen käytimme 18 568,81 euroa (23 745 euroa vuonna 2014). Ostimme työterveyshuollon palvelut Suomen Terveystalolta. Laskutetut työterveyshuollon kustannukset olivat keskimäärin 895 euroa/työntekijä (543). Jaoimme henkilöstölle yhteen-

sä 792 kpl liikunta- ja kulttuuriseteleitä (999).

Koulutuksiin käytimme seurannan mukaan 0,88 % työajasta, kun viime vuonna tilastoitu koulutuksen osuus oli 1,36 % ja aiempina vuosina osuus on vaihdellut välillä 0,4–2,0. Sairauspoissaolojen osuus koko työajasta oli 4,92 %, kun viime vuonna se oli 5,3 % ja viime vuosina osuus on vaihdellut 2,1–5,6 % välillä.

Hallinnon tukipalvelut sekä toimitilapalvelut

Hallinnon tukipalvelut sekä ICT-tuen olemme järjestäneet vuodesta 2010 alkaen yhdessä Kehitysvammaisten Palvelusäätiön, KVPS Tuke-na Oy:n ja Me Itse ry:n kanssa. Tukipalveluiden kustannukset katetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Tulppaanitalon yhdistetyt tukipalvelut ovat osoittaneet kuuden vuoden aikana, että Tukiliitto on pystynyt vähentämään hallintoon käyttämiään kuluja.

Tukiliitto tuotti Tulppaanitalolla erilaisia toimitilapalveluita (siivous, aulapalvelu, kokoustarjoilu, postinjako) sekä oman järjestötoiminnan tarpeisiin, että muille talon käyttäjille.

Jäsenyydet

Kehitysvammaisten Tukiliitto oli vuonna 2015 varsinaisena jäsenenä seuraavissa yhteisöissä ja palveluissa: Aikakauslehtien Liitto, Best Buddies International, EURORDIS, Inclusion Europe, Inclusion International, Kultti ry, Lastensuojelun Keskusliitto, Lehtimäen opiston kannatusyhdistys, Nordiska samarbetsråd (Pohjoismainen yhteistyöneuvosto), Opintotoiminnan Keskusliitto, Raha-automaattiyhdistys, Sosiaalialan työnantajaliitto / Elinkeinoelämän Keskusliitto, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys, Suomen Aivot, Suomen Omaishoidon verkosto, Tuettu työllistyminen, Vammaisfoorumi ja Vernerin verkkopalvelu.

Lisäksi liitto oli perustajajärjestö ja liitolla oli edustus seuraavissa säätiöissä: Aspa-säätiö, Kehitysvammaisten Palvelusäätiö ja Vates-säätiö.

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY, ANSIOMERKIT 2015

Hopeinen kunniamerkki

Kaarinan kvt ry	Pentti Laaksonen
Vaalan kvt ry	Toivo Mertaniemi
Porvoon seudun kvt ry	Reijo Mokka
Porvoon seudun kvt ry	Johanna Aaltonen
Keski-Uudenmaan kvt ry	Risto Kanerva
Vantaan kvt ry	Sinikka Elonen
Vantaan kvt ry	Hilkka Hytönen
Vantaan kvt ry	Irmeli Huhtamäki
Vantaan kvt ry	Leena Lindell
Vantaan kvt ry	Sirpa Tallberg
Vantaan kvt ry	Tapio Tallberg
Oulun kvt ry	Jouko Haarala
Oulun kvt ry	Irene Rantala
Reisjärven kvt ry	Helena Autio
Reisjärven kvt ry	Asko Kestilä
Reisjärven kvt ry	Irja Tikkanen

Pronssinen kunniamerkki

Porvoon seudun kvt ry	Erkki Kaunismaa
Hyvinkään kvt ry	Heinonen Pirkko
Hyvinkään kvt ry	Hypen Terttu
Hyvinkään kvt ry	Karhunen Tuula
Hyvinkään kvt ry	Karhunen Erkki
Hyvinkään kvt ry	Kaski Marjatta
Vantaan kvt ry	Jaatinen Soile
Vantaan kvt ry	Jaatinen Kari
Oulun kvt ry	Eskola Annemari
Oulun kvt ry	Hickey Taina
Oulun kvt ry	Hanna Orell
Oulun kvt ry	Hannele Salmi
Oulun kvt ry	Seppo Lääveri
Oulun kvt ry	Vesa Rousu
Rovaniemen kvt ry	Pirjo Kähkönen
Reisjärven kvt ry	Orvokki Kinnunen

Viiri

Porvoon seudun kvt ry	Porvoon kaupungin liikuntatoimi
Teuvan kvt ry	Jussi Malinen, Sateenkaari 20 v
Teuvan kvt ry	Liisa Kaari, Sateenkaari 20 v
Hyvinkään kvt ry	Kirsi Ruotsalainen
Hyvinkään kvt ry	Marika Löytty
Hyvinkään kvt ry	Jatta Vainio
Vantaan kvt ry	Harry Seidler
Oulun kvt ry	Oulun Tullin Rotaryklubi
Oulun kvt ry	Elina Hyvönen
Kaarinan kvt ry	Soile Enberg
Kaarinan kvt ry	Sinikka Keinänen

Kultatulppaani-tunnustusmerkki

Porvoon seudun kvt ry	Marja Wilén
Porvoon seudun kvt ry	Tarja Sola
Porvoon seudun kvt ry	Markku Pulmuranta
Porvoon seudun kvt ry	Ulla Bergman
Heinolan kvt ry	Kaija Tolppanen
Vantaan kvt ry	Heidi Hyvönen
Oulun kvt ry	Marjo Juntunen
Oulun kvt ry	Liisa Lääveri
Oulun kvt ry	Leena Toropainen
Oulun kvt ry	Sirkka-Liisa Rautio
Oulun kvt ry	Pirjo Ylikauma
Rovaniemen kvt ry	Eero Ollila
Mäntyharjun-Pertunmaan kvt ry	Laina Romppanen

Otteita Tukiliiton kunniamerkkisäännöistä

Myönnämme kunniamerkkejä, tunnustusmerkkejä ja viirejä tunnustukseksi pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta toiminnasta kehitysvammatyössä ja / tai tukijärjestötoiminnassa.

KULTAINEN KUNNIAMERKKI myönnetään liittohallituksen tekemän päätöksen mukaan 15 – 30 vuoden toiminnasta valtakunnallisessa ja / tai kansainvälisessä kehitysvammatyössä.

HOPEINEN KUNNIAMERKKI myönnetään pitkäaikaisesta 10 – 20 vuoden valtakunnallisesta, piiritasoisesta tai paikallisesta toiminnasta tai muista näihin verrattavista erityisansioista.

PRONSSINEN KUNNIAMERKKI JA LIITON VIIRI myönnetään 5 – 15 vuoden, paikallisesta, piiritasoisesta tai valtakunnallisesta toiminnasta tai viiri muista erityisistä ansioista. Viiri voidaan myöntää myös yhteisölle.

KULTATULPPAANI-TUNNUSTUSMERKKI myönnetään henkilölle, jolle on jo aiemmin myönnetty hopeinen kunniamerkki. Myöntämisperusteina ovat erityiset ansiot valtakunnallisessa, alueellisessa tai paikallisessa kansalaistoiminnassa tai muussa Kehitysvammaisten Tukiliiton tavoitetta edistävässä toiminnassa.

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY, TUKIPIIRIT JA YHDISTYKSET 31.12.2015

ETELÄ-HÄMEEN TUKIPIIRI RY		Kuhmoisten kvt ry	14
Forssan seudun kvt ry	199	Saarijärven seudun kvt ry	83
Hausjärven kvt ry	26	Viitasaaren kvt ry	38
Heinolan kvt ry	84	Piiri yhteensä	711
Hämeenlinnan seudun kvt ry.	282		
Janakkalan kvt ry	70	KYMEN TUKIPIIRI RY	
Lahden seudun kvt ry	328	Anjalankosken kvt ry	114
Lopen kehitysvammaisten tuki	26	Haminan seudun ERKAT ry	123
Riihimäen		Iitin kvt ry	48
kehitysvammatuki ry	158	Imatran seudun kvt ry	320
Sysmän kvt ry	79	Joutsenon kvt ry	95
Piiri yhteensä	1 252	Kotkan kvt ry	174
		Kouvolan seudun kvt ry	115
ETELÄ-SAVON TUKIPIIRI RY		Kuusankosken kvt ry	160
Joroisten kvt ry	17	Lappeenrannan kvt ry	168
Juvan kvt ry	50	Rautjärven kvt ry	19
Kerimäen kvt ry	18	Piiri yhteensä	1 336
Mikkelin seudun kvt ry	253		
Mäntyharjun ja Pertunmaan kvt ry	57	LAPIN TUKIPIIRI RY	
Punkaharjun kvt ry	30	Inarin kvt ry	66
Rantasalmen kvt ry	17	Kehitysvammaistuki 77 Kemi ry	90
Savonlinnan kvt ry	43	Kemijärven kvt ry	114
Piiri yhteensä	485	Kemin seudun kvt ry	38
		Kittilän kvt ry	74
KAINUUN TUKIPIIRI RY		Kolarin kvt ry	26
Kajaanin kvt ry	104	Posion kvt ry	25
Kuhmon kvt ry	92	Ranuan kvt ry	55
Puolangan kvt ry	41	Rovaniemen kvt ry	191
Ristijärven kvt ry	27	Sallan kvt ry	39
Sotkamon kvt ry	23	Sodankylän kvt ry	82
Suomussalmen kvt ry	62	Tervolan kvt ry	23
Vaalan kvt ry	37	Tornion kvt ry	39
Piiri yhteensä	386	Ylitornion kvt ry	28
		Piiri yhteensä	890
KESKI-SUOMEN TUKIPIIRI RY		PIRKANMAAN TUKIPIIRI RY	
Jämsän seudun kvt ry	188	Elvy ry	23
Karstulan kvt ry	81	Hämeenkyrön kvt ry	86
Keski-Suomen kvt ry	262	Ikaalisten-Parkanon kvt ry	84
Keuruun seudun kvt ry	45		

Kangasalan seudun kvt ry	129	Vieremän kvt ry	15
Mäntän seudun kvt ry	84	Piiri yhteensä	883
Nokian kvt ry	277		
Oriveden seudun kvt ry	42	POHOJALAASET -99 TUKIPIIRI RY	
Ruoveden-Virtain kvt ry	67	Alajärvi-Vimpelin kvt ry	41
Sastamalan seudun kvt ry	77	Halsua-Kaustinen-Vetelin kvt ry	43
Tampereen kvt ry	770	Ilmajoen kvt ry	48
Valkeakosken seudun kvt ry	170	Jalasjärven kvt ry	55
Piiri yhteensä	1 809	Jurvan kvt ry	58
		Kannuksen kvt ry	31
POHJOIS-KARJALAN TUKIPIIRI RY		Kauhajoen kvt ry	140
Ilomantsin-Tuupovaaran kvt ry	65	Kauhavan-Härmäin kvt ry	92
Joensuun kvt ry	153	Kokkolan kvt ry	92
Juuan kvt ry	39	Kurikan kvt ry	87
Keski-Karjalan kvt ry	48	Laihian kvt ry	62
Kontiolahden kvt ry	33	Lappajärven-Evijärven kvt ry	21
Lieksan kvt ry	91	Lapuan kvt ry	51
Liperin kvt ry	59	Seinäjoen seudun kvt ry	181
Outokummun kvt ry	63	Suupohjan kvt ry	101
Polvijärven kvt ry	70	Teuvan kvt ry	35
Ylä-Karjalan kvt ry	71	Toholammin-Lestijärven kvt ry	24
Piiri yhteensä	692	Vaasan seudun kvt ry	129
		Vähäkyrön kvt ry	44
POHJOIS-SAVON TUKIPIIRI RY		Ähtärin sisupussit ry	45
Iisalmen kvt ry	65	Piiri yhteensä	1 380
Kaavin kvt ry	23		
Keiteleen kvt ry	13	POPOKE RY	
Kiuruveden kvt ry	28	Alavieskan kvt ry	42
Kuopion hoiva ry	192	Haapajärven kvt ry	69
Leppävirran kvt ry	96	Haapaveden kvt ry	68
Maaningan kvt ry	23	Iin kvt ry	48
Nilsian kvt ry	35	Kalajoen kvt ry	54
Pielaveden kvt ry	32	Kempeleen kvt ry	46
Rautalammin kvt ry	8	Kuusamon kvt ry	144
Siilinjärven kvt ry	95	Kärsämäen kvt ry	32
Suonenjoen kvt ry	91	Lakeuden kvt ry	66
Tuusniemen kvt ry	37	Muhoksen kvt ry	72
Varkauden kvt ry	96	Nivalan kvt ry	50
Varpaisjärven kvt ry	34	Oulaisten seudun kvt ry	62

Oulun kvt ry	409	VARSINAIS-SUOMEN TUKIPIIRI RY	
Pudasjärven kvt ry	73	Halikon kvt ry	24
Pyhäjärven kvt ry	41	Kaarinan kvt ry	90
Raahen seudun kvt ry	66	Killin kvt ry	268
Rantsilan kvt ry	14	Laitilan kvt ry	50
Reisjärven kvt ry	33	Loimaan seudun kvt ry	93
Ruukin kvt ry	22	Salon kvt ry	121
Sievin kvt ry	51	Someron seudun kvt ry	117
Taivalkosken kvt ry	34	Turun seudun kvt ry	407
Utajärven kvt ry	28	Uudenkaupungin seudun kvt ry	88
Vihannin kvt ry	15	Piiri yhteensä	1 258
Ylivieskan kvt ry	45		
Piiri yhteensä	1 584	VALTAKUNNALLISET YHDISTYKSET	
SATAKUNNAN TUKIPIIRI RY		Frax ry	49
Eurajoen kvt ry	27	Me Itse ry	1 004
Euran seudun kvt ry	116	Suomen Angelman-yhdistys ry	46
Harjavallan seudun kvt ry	151	Suomen PWS-yhdistys ry	115
Huittisten seudun kvt ry	58	Yhteensä	1 214
Pohjois-Satakunnan kvt ry	74		
Porin seudun kvt ry	114	Kehitysvammaisten Tukiliitto ry	
Rauman seudun kvt ry	93	Henkilöjäseniä yhteensä 31.12.2015	16 932
Piiri yhteensä	633		
UUDENMAAN TUKIPIIRI RY			
Espoon kehitysvammatuki ry	287		
Helsingin kehitysvammatuki 57 ry	730		
Hyvinkään kvt ry	116		
Karjaan seudun kvt ry	54		
Keski-Uudenmaan kvt ry	209		
Kirkkonummen kvt ry	102		
Lohjan seudun kvt ry	100		
Luoteis-Uudenmaan kvt ry	58		
Mäntsälän seudun kvt ry	74		
Nurmijärven kvt ry	184		
Porvoon seudun kvt ry	123		
Rinnetuki ry	113		
Vantaan kvt ry	269		
Piiri yhteensä	2 419		

Tukiliiton jäsenmäärien kehitys 2010–2015

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Tukiliitto yhteensä	16 932	17 050	17 063	17 223	17 234	17 472

Jäsenmäärien kehitys tukipiireittäin

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Etelä-Hämeen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 252	1 300	1 313	1 333	1 330	1 360
Etelä-Savon Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	485	488	462	423	507	509
Kainuun Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	386	374	401	399	404	412
Kehitysvammaisten Pohjois-Savon Tukipiiri ry	883	901	894	869	874	859
Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	711	686	680	666	658	780
Kymen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 336	1 364	1 347	1 358	1 339	1 329
Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	890	912	929	963	990	1 012
Pirkanmaan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 809	1 795	1 800	1 771	1 772	1 763
Pohjois-Karjalan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	692	696	705	726	701	684
Pohjois-Pohjanmaan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 380	1 618	1 703	1 722	1 727	1 706
Pohjalaaset-99 Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 584	1 419	1 464	1 491	1 478	1 497
Satakunnan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	633	628	610	640	671	688
Uudenmaan Tukipiiri ry	2 419	2 400	2 410	2 425	2 435	2 512
Varsinais-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 258	1 268	1 235	1 378	1 384	1 447
Valtakunnalliset yhdistykset	1 214	1 201	1 110	1 059	964	914

Kehitysvammaisten Tukiliiton jäsenmäärien kehitys 2010–2015.

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

Järjestömme tavoitteena on kehitysvammaisten ihmisten osallisuuden sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen, ja se, että perheet saavat tarvitsemansa tuen.

Saavuttaaksemme tavoitteen vaikuttamme monissa verkostoissa. Tuemme myös jäsenyhdistyksiämme paikallisessa vaikuttamisessa.

Keräämme, jalostamme ja jaamme tietoa, kokeilemme ja kehitämme uusia toimintoja ja toiminnan tapoja, koulutamme kehitysvammaisia henkilöitä, jäsenistöämme ja muita toimijoita. Uskomme yhteistyön ja vertaistuen voimaan ja olemme mukana monissa verkostoissa. Yhteiskunnallisen vaikuttajan rooli on meille merkittävä.

Olemme toimineet vuodesta 1961. Jäsenistöemme muodostuu paikallisista, alueellisista ja valtakunnallisista yhdistyksistä, jotka edustavat aitoa kansalaistoimintaa. Yhdistysten jäseninä ovat ihmiset; kehitysvammaiset henkilöt, omaiset, läheiset, alan työntekijät,

kehitysvammaisten ihmisten hyvää elämää tavoittelevat kansalaiset.

- Järjestämme koulutusta kehitysvammaisille ihmisille ja heidän läheisilleen.
- Kehitämme vapaaehtoistyötä ja vertaistoimintaa jäsenistöemme tueksi.
- Kehitämme ja välitämme toimintavälineitä vapaa-ajan käyttöön.
- Edistämme kehitysvammaisten ihmisten työhön pääsyä.
- Neuvomme oikeusasioissa.

Yhdistyksemme, joita on 170, toimivat koko Suomen alueella. Henkilöjäseniä yhdistyksissä on noin 17 000.

Yhdistyksissä ihmiset saavat ja antavat vertaistukea – vaihtavat kokemuksia ja hyväksi koettuja arjen ratkaisuja -, järjestävät toimintaa ja tapahtumia ja vaikuttavat oman alueensa päätöksentekoon kehitysvammaisia ihmisiä ja heidän läheisiään koskevissa asioissa.

Raha-automaattiyhdistys tukee toimintaamme.